

DER HVOR

Kristen i hverdagen

DU ER

Af Carsten Thomsen

En omtale af bogen »Der Hvor Du Er«

»Evangelisering er et ord med en hård og arbejdsom klang! Det minder os om alt det, vi burde gøre. Og så får vi dårlig samvittighed.«

Sådan begynder nordmanden Ole-Magnus Olafsrud sin bog "Der Hvor Du Er", der netop er udkommet på Credo Forlag.

De fleste synes nok, at de har hørt og læst nok om evangelisering, om nye metoder og alle de tiltag, der kan gøres i kirken for at nå flere med det kristne budskab.

For dårlig samvittighed kan ofte gribe os, når vi tænker på, hvad vi egentlig gør for at nå ud med evangeliet. Hvor svært det er at trænge igennem vor kultur med et budskab, der synes så ude af trit med vort moderne samfund.

Netop derfor burde vi alle kaste et blik på denne nye bog.

Ole-Magnus Olafsrud kommer ikke med en færdig metode, et nyt skudsikkert alpha-kursus, ti regler for venskabs-evangelisering eller otte nye forholdsregler inden du ringer på døren hos en ukendt. Faktisk skal vi efter hans mening smide de fleste traktater væk og for enhver pris undgå fodsåler i dørsprækken.

"Der hvor du er" handler mere om at være end at gøre. Ikke flere aktiviteter, men snarere færre. Det handler om at være kristen, der hvor du er, på arbejdspladsen, i nabolaget, til fodbold, i kirken og i hjemmet.

Gang på gang glæder man sig under læsningen over de mange befriende indgangsvinkler, han har til evangelisering. Flere steder punkterer han vor anstrengte og krampagtige forsøg på at vidne og missionere. Forsøg der skræmmer folk væk snarere end lader dem komme ind på livet af os. Lad mig komme med nogle eksempler. I første kapitel taler han om sårbarhed og ærlighed i mødet med mennesker:

»Få ting er så destruktive for kommunikation og dialog som de og vi holdningen... Alt for mange kirkefremmede har opgivet samtalen med kristne, netop fordi der hele tiden bliver fokuseret på det, der skiller, og på hvor ulige vi er. Efter en tid bliver de trætte af det...Hvorfor skal vi kun fokusere på det, der skiller, når der er så meget, vi mennesker har af fælles behov, længsler og spørgsmål?«

Eller senere i bogen om at stille spørgsmål rammer forfatteren noget centralt i samtalen med ikke-kristne:

»Mennesker stiller religiøse spørgsmål, men formulerer dem ofte anderledes end dem, vi er vant til at svare på. Få spørger om en nådig Gud og et liv efter døden. Men mange spørger, hvordan de får et liv, der er værd at leve før døden. Mange spørger efter erfaringer, hvad troen betyder for os, fordi de er trætte af ord, meninger og dogmer. Vi forsvarer gerne læresætningerne. Vi taler forbi hinanden, hvis vi i det hele taget taler. Det er foruroligende, at mange ikke synes, de finder svar på deres spørgsmål i kirkelige sammenhænge.

Kan det hænge sammen med, at vi er så optaget af at svare, at vi har glemt at stille spørgsmål - sammen med dem. Har vi mistet evnen til at reflektere over livet - stille spørgsmål - sådan at vor tro er blevet en række selvfølgheder? Det, vi siger, bliver derfor let et teoretisk ekko og ikke noget, der er tilkæmpet gennem erfaringer og formuleret på ny gennem samtaler med andre, der også spørger. Netop derfor er vi afhængige af ikke-kristne venner. Vi må tænke, spørge og samtale. Sådan bliver troen mere personlig for os - og for dem.«

Kom, gå, vær

I bogen er der to kapitler, hvor den norske forfatter med en bred pensel tegner et billede af de ting folk er optaget af og anser for vigtige, hvordan den postmodernistiske kultur med dens opløsning på forskellige områder giver os flere problemer, men så sandelig også nye muligheder. Der er godt statistisk materiale her at tænke over.

I andre kapitler skriver han om hjemmet som et sted at invitere og møde mennesker, om dialogen på arbejdspladsen, om rent praktisk at bruge Bibelen i samtaler med folk.

Olafsrud fremhæver tre ord. KOM, GÅ, VÆR, hvor KOM er menighedens invitationer til arrangementer og aktiviteter, GÅ er husbesøg, gademission etc. Dette arbejde er vigtigt, men han siger, at mange føler sig fremmede over for kristne arrangementer på grund af sproget, samværsformen og tidligere erfaringer. Dem når man ikke gennem KOM og GÅ.

»Derfor udfordres vi til at skabe nye måder at mødes på, for at evangeliet kan nå deres verden, dér hvor de er. Det betyder, at vi må forlade "vor tryghedszone" i menigheden, hvor vi kender og behersker spillereglerne, og skabe noget nyt sammen med mennesker i deres og vores fælles hverdag. Jesus gjorde sig ikke afhængig af specielle bygninger eller arrangementer. Han satte sig på kanten af brønden og talte med kvinden, gik med Zakæus hjem, og sad oppe en del af natten og talte med Nikodemus, som syntes, det var flovt at vise sig i selskab med Jesus ved højlys dag.»

"Betydningen af vort liv er helt central. Vi har imidlertid fremhævet det verbale vidnesbyrd frem for det liv, vi lever og proklamationen mere end samtale - ofte med henvisning til den plads, forkyndelsen havde i Paulus' og Peters tjeneste.

Vi glemmer imidlertid, at de var kaldet og udrustet til aposteltjeneste. Ingen steder bliver de nye kristne opfordret til at indtage synagogen eller torvet med forkyndelse og slet ikke til at gå på husbesøg. Det, de får at høre er: Lev som lysets børn! (Ef. 5,8). I stråler som himmellys i verden! (Fil. 2,15). Lev ret og rigtigt blandt hedningerne! (1. Pet. 2,12).

En god studiebog

Bogens opbygning lægger op til at bruge den som studiebog i en bibelgruppe. Bogen er indbydende i sit layout og sine illustrationer. Desuden er der efter hvert kapitel gode spørgsmål til eftertanke og samtale. Flere gange er hans pointer sat op i overskuelig punktform, der giver en

række tips og ideer, som underbygger det mere teoretiske stof. Sidst men ikke mindst: Det, der talte mest til mig i bogen, var de mange små beretninger fra det virkelige liv. Bogens kapitler bliver afbrudt for en kort bemærkning af disse fortællinger i kursiv, der hver er personlige erfaringer i samtaler mellem mennesker.

Lad mig slutte af med en af disse beretninger fra bogen:

Vi havde besøg af gode venner, men stemningen var dystert i vores stue. Livet var vanskeligt for os. Karis søster, hendes mand og et af deres tre børn var netop blevet dræbt i en trafikulykke i Tanzania, hvor de var ude som missionærer for Navigatørerne. Nu sad vi og talte om, hvor benhårdt dette var.

"Men er du ikke blevet bitter?" lød det efter nogen tid fra manden, "du der har satset alt på religion?" Jeg fortalte, hvor vanskeligt det havde været, men også hvad troen betød for os i denne situation. "Men hvad med dig?" sagde jeg derefter. "Er der noget, du er bitter over?" Og så kom det. Ting han aldrig før havde fortalt om dårlige erfaringer med et kristent miljø, som havde gjort det umuligt for ham at forbinde evangeliet med gode nyheder. Jeg forsøgte at lytte til ham. "Men hvorfor har du ikke fortalt mig det før?" spurgte jeg overrasket, "vi har jo tidligere talt om sådanne spørgsmål?" "Det er første gang, jeg har oplevet dig som et almindeligt sårbart menneske, som også har problemer," kom det lidt skuffet. "Du har altid givet indtryk af at mestre livet. Men nu hvor jeg forstår, at du også kan have vanskeligheder, tør jeg fortælle dig om mine."

Jeg var skamfuld. På sin vis havde jeg tidligere løjet for ham om mit liv.

Velkommen til Narnias Verden

I sidste nr. præsenterede Louis Nielsen de syv bøger i Narnia-serien med uddrag og kommentarer. Vi fortsætter med at kommentere flere af bindene hver for sig og begynder med "Hesten og Drengen", som bliver delt op i to artikler.

Af Louis Nielsen

"Hesten og drengen" er en af de Narnia-fortællinger, jeg personligt sætter særlig højt. Den begynder i byen Calormen, hvor drengen Shasta bor med en ukærlig fisker, der senere viser sig, ikke at være hans rigtige far.

"...Men han (drengen, Shasta) var meget interesseret i alt, hvad der lå mod nord, for der var aldrig nogen, der drog den vej, og han havde også selv fået forbud mod det. Når han sad alene udenfor huset og bødede fiskegarnene, kiggede han tit ivrigt mod nord. Man kunne ikke se andet end en græsbevokset skråning, der løb op til en flad bakkekam, og bag den himlen - måske med et par kredsende fugle. Somme tider, når Arsheesh var der, kunne Shasta finde på

at sige: "Åh, far, hvad ligger der hinsides bakken?" Og hvis fiskeren var i dårligt humør, stak han Shasta en ørefigen og bad ham om at passe sit arbejde. Eller hvis han var i fredssommeligt humør, sagde han: "Åh, kære Søn, lad ikke dit sind blive adspredt af ligegyldige spørgsmål. For en af digterne har sagt: "Flid er roden til velstand, men de, som stiller spørgsmål, der ikke angår dem, styrer dårskabens skib mod armodens skær." Shasta tænkte, at der på den anden side af bakken måtte ligge en vidunderlig hemmelighed, som hans far ønskede at skjule for ham. Men i virkeligheden opførte fiskeren sig kun sådan, fordi han ikke vidste, hvad der lå mod nord. Og han var også ligeglad. Han var meget praktisk indstillet" (s. 13).

Nok i dagen og vejen

Lewis rører her præcist ved det, som karakteriserer så mange mennesker: Det, at man har nok i dagen og vejen, og det, som ligger uden for, er man ligeglad med, betragter man som tidsspilde og ønsker måske endda at afholde andre fra at beskæftige sig med.

Mennesker kan udvikle den indstilling af mange grunde. Af fattigdom og evindeligt slid for eksempel; undertrykkelse og latterliggørelse er andre måder, hvorpå denne triste holdning udvikles, indoktrinering, indskoling og hjernevask en tredje, ugidelighed en fjerde osv.

Moses havde nær udviklet den efter næsten 40 års udbrændthed i Midjan. Israel i trældommen og elendigheden i Egypten havde den brændt ind i sjælen. Jesus sukede over sine galilæiske tilhørere og stundom over sine disciple, fordi arbejdet for det daglige brød og bekymrigheden for morgendagen tog så mange af deres kræfter og al deres opmærksomhed, så de glemte Gud. De lagde ikke mærke til "tidens tegn" og blev ligeglade med Guds ord, og det uanset om der blev spillet op til dans eller til sørgemarch (Luk 7:31-35). Men rigdom og alt for gode kår kan udvikle en lignende holdning, her ved at bestride mennesker til at tro, at rigdom kan fylde dem, og at man kan være rig "uden at være rig i Gud".

Men ikke mindst påvirkning gennem skole, kulturradi-kale åndspersonligheder, den førte politik, materialismen både i dens kommunistiske og vesterlandske iklædning, har indoktrineret flere generationer af mennesker til at være som Arsheesh. Ofte har kirken spillet med ved at forvandle kristendommen til rationalisme og ved at betone det dennesidige så stærkt, at det hinsidige og evige er forsvundet ud af kirken. Yngre generationer har i nogen udstrækning gjort oprør, men er ofte blevet fastholdt i oprør og antikultur eller har vendt sig mod new age og andre religioner.

Det er altid en Guds nåde mod os, når vi drages til Gud og hans rige, "*den vidunderlige hemmelighed på den anden side af bakken*". Det kommer ikke af sig selv; mærker vi en indre dragen, som Shasta mærker den, er det ikke os, som søger og længes efter Gud, men Gud som kalder på os og skaber længsel i vort bryst. Djævelen holder mennesker fangne, så de må tjene hans formål, og hans mest benyttede metode at gøre det på er at gøre dem som fiskeren Arsheesh. Til det formål bruger han, som vi har set mange metoder. Men endemålet er det samme nemlig at holde mennesker fast, så de må gøre hans vilje. Men Jesus gør fanger fri. Og Jesus begynder ofte sin frigørelse af os, længe før vi selv opdager den og oplever den.

Om længslen mod Narnias verden

Efter flugten fra Calormen begynder Shastas hest pludselig at tale:

"Hvordan har du lært at tale", spurgte han. "Shhh! Ikke så højt," svarede hesten. "Dér, hvor jeg kommer fra, taler næsten alle dyrene." "Hvor i alverden er det?" spurgte Shasta. "Narnia", svarede hesten. "Det lykkelige rige Narnia - Narnia med de lyngklædte bjerge og timianbevoksede bakker. Narnia med de mange floder, de vandfyldte kløfter, de mosbegrøede huler og de dybe skove, hvor dværgenes hammerslag runger. Åh, Narnias liflige luft! At leve en time dér er bedre end tusind år i Calormen". Den sluttede af med en vrinsken, der mindede om et suk. (s.20).

Historien kort fortalt

Historien foregår i Narnia og Calormen og de mellemliggende lande, hvor Peter var øverste konge i Narnia, og hans bror og hans to søstre var konge og dronninger under ham. I ørkenbyen Calormen møder vi Shasta. Han finder ud af, at han ikke er søn af den hårde og ukærlige fisker Arsheesh, der er villig til at sælge Shasta som slave. Han flygter derfor. Under flugten møder han pigen Aravis. De to kan absolut ikke lide hinanden, men da de begge rider på talende Narnia-hest, (Bri og Hrim), slår de følge.

For at komme til Narnia skal de først gennem storbyen Tashbaan, hvor mange farer lurer, siden skal de gennem en stor ørken og over en bjergkæde.

Børnene bliver skilt i Tashbaan, og hver for sig får de oplysninger om et planlagt angreb på Narnia. Disse oplysninger må bringes til Narnia, inden fjenden når frem.

Narnia er ikke for C.S. Lewis Himmelen, som han kalder "Aslans eget land", men vor jordiske tilværelse levet ud fra de værdier og håb og med de kampe, vi finder åbenbaret i Skriften. Narnia er også en stridens og kampens verden, hvor heksen og hendes onde kræfter trækker lange skygger, men hvor Aslan kommer med forløsning, lægedom og hjælp. Han kæmper sammen med sine venner, som ofte er fristede, modløse, fejlende og svigtende og hvor nogle endda falder fra, men Aslan forbliver den samme, evigt fri og aldrig bunden. Han har sin egen tid, men bevarer altid herredømmet og overblikket, og svigter aldrig sit ord og sit tilsagn.

Det land er helt anderledes end noget andet land, og har man en gang været dér, og har man lært at elske det, vil man altid længes tilbage til det og altid føle sig fremmed ethvert andet sted.

Om at overraskes af glæden

C.S.Lewis havde troen i sin barndom, men opgav den i gymnasieårene. Da han igen fandt den, kunne han i tilbageblikket se, at det, der havde manglet alle de mellemliggende år, var netop det, der havde gjort livet værd at leve, glæden. Derfor kalder han også sin selvbiografi for "Overrasket af glæden" ("Surprised by Joy"):

"Hvordan kom du hertil?" sagde Shasta. "Jeg blev bortført," sagde hesten. "Eller stjålet eller fanget- kald det, hvad du vil. Jeg var kun et føl dengang. Min mor advarede mig mod at løbe mod de sydlige skråninger, ned i Ærkenland og videre, men jeg ville ikke lytte. Og ved Løvens Manke: jeg har måttet betale for min dårskab. I alle disse år har jeg været slave hos menneskene. Jeg har skjult min sande natur og ladet, som om jeg var stum og uvidende som deres heste." (s.20).

"En dag i dine forgårde er bedre end tusind, jeg selv har valgt. At ligge ved tærskelen til min Guds hus er bedre end at bo i ugudeliges telte" siger salmisten (Sl 84:11).

"To onde ting har mit folk gjort", siger profeten Jeremias: "De har forladt mig, en kilde med levende vand, og de har udhugget cisterner, cisterner, der slår revner og ikke kan holde vand" (2:13). "Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen", siger Jesus. "Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv" (Joh 4:13-14).

Narnia er en verden fuld af liv og skønhed, der er højt til himlen, og luften er ren, og så er det fyldt af det underfulde og eventyrlige. Mennesker og dyr er frie, de trives her. For de lever i en verden, hvor man gensidigt respekterer hinanden, og hvor man har værdi som den skabning, man er skabt til at være til Aslans ære, til at være andre til glæde og gavn, men ikke til at udnyttes og misbruges.

Her er der humor, fest og farver, men også plads til stilhed, alvor og eftertænksomhed. Det er det, Lewis kalder "glæde". Og Kristi rige er glædens rige, den glæde som åbner for "alt, hvad der er sandt, hvad der er ædelt, hvad der er ret, hvad der er rent, hvad der er værd at elske, hvad der er værd at tale godt om, kort sagt det gode og det rosværdige" (Fil 4:8-9).

Nu er himlen mere blå,
jorden mere liflig grøn,
forhen aldrig ret jeg så,
hvor hver farveglød er skøn;
gladere er fuglens sang,
blomstens pragt langt mere fin,
nu jeg ved det dagen lang:
jeg er hans, og han er min.

Intet under, at hesten længes tilbage til det, og nu indbyder den Shasta til at være med på rejsen. Og om deres rejse til Narnia, og om det, de oplever undervejs, handler "Hesten og drengen".

Følgende ordveksling er vidunderlig, kalder som så mange andre steder i Narniabøgerne på smilebåndet, men sætter også tingene så ligefrem og dejligt på plads for os, for hvad er det at være kristen andet end at kunne tale åbent og frit, lade et ja være et ja og et nej være et nej:

"Og nu (siger hesten) - vi må ikke begive os af sted, før de to inde i hytten sover. I mellemtiden kan vi lægge planer. Min tarkan er på vej mod nord til den store stad, til selveste Tashbaan og mogulens hof ...". "Hør engang," indskød Shasta temmelig rystet, "burde du ikke sige 'må han leve for evigt?'" "Hvorfor skulle jeg gøre det," spurgte hesten. "Jeg er en fri narnier. Hvorfor skulle jeg tale som en slave og en tåbe? Jeg ønsker ikke, at han skal leve evigt, og jeg ved, at han ikke kommer til at leve evigt, uanset om jeg ønsker det eller ej. Og jeg kan se, at du også kommer fra det frie nord. Så lad os holde op med at snakke sydboernes kauderwælsk!" (s.22).

Om faren ved guld og glimmer

De følgende kapitler handler om Shastas og hesten Bris oplevelsesrige, udmattende, farlige rejse til Ærkenland og Narnia. Undervejs møder de igen og igen, hvad de opfatter som flere forfølgende løver, men som viser sig kun at

"Det lykkelige rige Narnia - Narnia med de lyngklædte bjerge og timianbevoksede bakker. Narnia med de mange floder og de dybe skove, hvor dværgenes hammerslag runger. Åh, Narnias liflige luft! At leve en time dér er bedre end tusind år i Calormen"

Hesten Bri

være én Løve (se det lange citat fra "Hesten og drengen" i Kristent Perspektiv nr.1 1999, side 7 venstre spalte).

En enkelt gang viser Løven sig dog som en kat, en stor kat ganske vist, men en kat. Løven driver Shasta og Bri sammen med en anden flygtende en fornem tarkana fra Tashbaan, som er på flugt fra en ond og grum trolovet, som hendes far med magt vil tvinge hende til at gifte sig med. Tarkanaen, Aravis hedder hun er af fornem byrd, og hendes hest er også en talende hest, en fornem fuld-blodshoppe ved navn Hrim.

På vejen til friheden i Nord, må flygtningene passere gennem Tashbaan, hvor der møder dem begge sindsoprivende og farlige eventyr. C.S.Lewis' talent for det muntre, komiske, ja til tider groteske udfolder sig rigt i hans skildring af livet i Tashban, det sidste i hans skildring af Mogulens hemmelige møde med sin søn Rabadash og storvesiren, Aloshta Tarkan, ham som Aravis' far ville tvinge hende til at gifte sig med. Det hemmelige møde overværes af Aravis og hendes veninde, Lasaraleen, som har søgt skjul i det rum, hvor mødet foregår. Om livet i de højeste kredse i Tashbaan er dette kapitel et fremragende lærestykke. Bare nogle få meget sigende eksempler:

Lasaraleen skildres som et menneske helt af denne verden, tomt, kun optaget af glimmer, pragt og show, helt som vi genkender en række mennesker fra ugebladene og fra TV-seriefilm.

"Da Aravis var blevet færdig med at fortælle sin historie, sagde Lasaraleen: "Jamen, kæreste Aravis, hvorfor gifter du

For C. S. Lewis er Narnia ikke Himmelen, som han kalder "Aslans eget land", men vor jordiske tilværelse levet ud fra de værdier og håb og med de kampe, vi finder åbenbaret i Skriften.

dig ikke med Aloshta Tarkan? Alle er helt vilde med ham. Min mand siger, at han med tiden vil blive en af de største mænd i Calormen. Han er lige blevet udnævnt til storvesir ... Var du klar over det?" "Jeg er ligeglad. Jeg kan ikke tåle synet af ham", sagde Aravis. "Jamen, brug dog dit hoved! Tre paladser - og det ene af dem er det smukke nede ved Il-keen-søen. Perler, bogstavelig talt i stribevis, har jeg ladet mig fortælle. Og du kunne tage bad i æselmælk. Og du ville komme til at se en masse til mig". "Jeg er ligeglad med hans perler og paladser," sagde Aravis. "Du har altid været en underlig snegl, Aravis," sagde Lasaraleen. "Hvad mere kunne man ønske sig?" (s.96-97).

Åndelige og evige værdier har Lasaraleen i sandhed ingen længsel efter. Alt, hvad hun ved om Narnia, og alt hvad hun ønsker at vide om det, er de løgne, hun har hørt om det:

Men den næste dag gik meget langsomt. Lasaraleen ønskede at stryge hele aftalen og blev ved med at fortælle Aravis, at Narnia var et land med evig sne og is, befolket af dæmoner og troldmænd, og at det var vanvittigt af hende at tænke på at tage dertil. "Og så sammen med en bonde-dreng!" sagde Lasaraleen. "Jamen, tænk engang over det! Det er jo forfærdeligt." Aravis havde tænkt en hel del over det, og nu var hun så træt af at høre på Lasaraleens tåbelige sludder, at hun for første gang for alvor begyndte at synes, at det faktisk var temmelig meget sjovere at rejse med Shasta end at deltage i det finere selskabsliv i Tashbaan. Så hun svarede blot: "Du glemmer, at jeg også bliver et nul, ligesom ham, når vi kommer til Narnia. Og desuden har jeg lovet det." "At tænke sig", sagde Lasaraleen næsten grædende, "at du kunne blive gift med en storvesir, hvis du bare havde en smule fornøft!" (s.99).

Lewis rammer her i plet af evangeliets sociale skandale, det at det sætter alle mennesker lige over for Gud, og at det herunder "splitter dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker, styrter mægtige fra tronen og ophører de ringe" (Luk 1:51-52), at i mødet med Jesus Kristus må alle værdier revideres om, og "det vi havde af fortjeneste, nu på grund af Kristus regnes for tab for det langt større at kende Kristus Jesus, vor Herre" (Fil 3:7-8). For verden er sådan et valg dårskab, for den forstår ikke og kender ikke den Guds visdom, hvorved han fører mange sønner til herlighed.

Om kynisme og magtbegær

Lewis rammer også plet, når han gennem Mogulen og gennem hans søn lader os ane, hvordan verdensherskeren og verden forholder sig til Gud, og det Gud gør. I så henseende er følgende udpluk fra den hemmelige samtale mellem mogulen, storvesiren og sønnen Rabadash

lærerig:

"Men hvorfor (spørger Rabadash) har vi så længe fundet os i, at et land som Narnia forbliver uafhængigt?" "Vid, O oplyste prins," sagde storvesiren, "at Narnia indtil det år, i hvilket jeres ophøjede fader påbegyndte sit velsignede og endeløse styre, var dækket af is og sne og derudover blev behersket af en mægtig troldkvinde". "Dette ved jeg udmærket, O snakkesalige vesir" svarede prinsen. "Men jeg ved også, at troldkvinden er død. Og isen og sneen er forsvundet, således at Narnia nu er frodigt, frugtbart og herligt." "Og denne forandring, O lærde prins, er utvivlsomt resultatet af magtfulde besværgelser, frembragt af syndige mennesker, som nu kalder sig konger og dronninger af Narnia." "Jeg vil snarere tro," sagde Rabadash, "at den skyldes stjernernes ændrede stilling og naturlige kræfters virke." "Alt dette," sagde mogulen, "er længe blevet diskuteret blandt lærde. Jeg nægter at tro, at så stor en forandring- og drabet på den gamle troldkvinde- kunne lade sig gøre uden brug af stor magi. Og slige ting kan forventes i dette land, som bogstavelig bebos af dæmoner i skikkelse af dyr, der taler som mennesker, og uhyrer, der er en krydsning af menneske og dyr. Det er almindelig kendt, at Den øverste Konge af Narnia (må guderne kaste ham i dybet!) får hjælp af en hæslig og ubetvingelig dæmon, der fremtræder i skikkelse af en løve. Derfor er et angreb på Narnia en farlig og tvivlsom opgave, og jeg er fast besluttet på ikke at række hånden længere ud, end at jeg kan trække den tilbage." (s.107).

Der er her og i flere andre ordudvekslinger i Narnia-bøgerne tydelig ekko fra en anden af Lewis' meget kendte værker "Fra Helvedes blækhus". Mogulens kynisme, magtberuselse, ja ligefrem sataniskhed gør vi til overmål bekendtskab med gennem følgende ordveksling, der ligefrem får det til at løbe koldt ned ad ryggen på os:

"O ulastelige mogul," sagde vesiren. "I forhold til jer elsker jeg hverken prinsen eller mit eget liv eller brød eller vand eller solens lys." "Dine følelser," sagde mogulen "er ophøjede og fejlfri. Jeg elsker heller ingen af disse ting i forhold til min trones pragt og styrke. Hvis prinsen har heldet med sig, får vi Ærkenland og måske siden hen Narnia. Er han uheldig- så har jeg atten andre sønner, og Rabadash var- som så mange andre førstefødte kongesønner- begyndt at blive farlig." (s.113-14).

Hvad er det Skriften siger om "verdensherskeren"? "Se, opblæst, uredelig er sjælen i ham (i verdensherskeren), men den retfærdige skal leve ved sin tro. Han er derhos den frækkeste røver, en hoven, frastødende mand, der som Dødsriget opspiler gabet, som døden uden at mættes, skraber alle folkene til sig, sanker alle folkeslag til sig" (Hab 2:5, 1931 oversættelsen). Jesus kaldte Djævelen

Narnia er også en stridens og kampens verden, hvor heksen og
hendes onde kræfter trækker lange skygger,
men hvor Aslan kommer med forløsning, lægedom og hjælp.

for "en morder fra begyndelsen" (Joh 8:44).

Om at våge og holde ud

Fra det følgende kapitel (kapitel 9), som handler om Shastas og Aravis', Bris og Hrim's særdeles anstrengende og udmattende ridt gennem ørkenen, bringer vi her nogle udpluk fra hen mod slutningen af kapitlet:

"Alle var for trætte til at snakke eller spise. Hestene lagde sig straks ned uden at vente på at blive sadlet af. Det samme gjorde Aravis og Shasta. Godt ti minutter senere sagde den påpasselige Hrim: "Det går ikke an, at vi lægger os til at sove. Vi er nødt til at nå frem før Rabadash." "Ja," sagde Bri meget langsomt. "Men vi lægger os heller ikke til at sove. Vi hviler os bare lidt." Shasta tænkte (et øjeblik), at de alle sammen ville falde i søvn, hvis han ikke rejste sig og gjorde noget ved det, og han følte, han burde gøre det. Faktisk blev han enig med sig selv om, at han ville rejse sig og overtale de andre til at fortsætte. Men først om et øjeblik; ikke lige nu; ikke lige nu ... Månen lyste, og nattergalen sang, og inden længe var både de to heste og de to menneskebørn faldet i søvn. Det var Aravis, der vågnede først. Solen stod allerede højt på himlen, og de kølige morgentimer var blevet spildt. "Det er min fejl," sagde hun rasende til sig selv, idet hun sprang op og begyndte at vække de andre. "Man kan ikke forvente, at en hest - end ikke en talende hest - skulle kunne holde sig vågen oven på sådan en kraftpræstation. Og naturligvis kan man heller ikke forvente det af drengen; han har ikke fået nogen ordentlig træning. Men jeg burde have holdt mig vågen." (s.125).

Aravis begynder det trælsomme arbejde med at vække de andre:

"Årh, kom nu, kom nu, vi har allerede sovet den første halvdel af formiddagen væk. Der er ikke et øjeblik at spille". "Der er da vel tid til en mundfuld græs," sagde Bri. "Nej, desværre," sagde Aravis. "Hvorfor har vi så forfærdeligt travlt?" sagde Bri. "Vi er kommet gennem ørkenen, ikke sandt." "Jo, men vi er ikke i Ærkenland endnu," sagde Aravis. "Og vi må nå dertil før Rabadash. — "Ja, jeg kan nu ikke fortsætte uden en bid græs," sagde Bri. "Tag mit bidsel af, Shasta." "J-jeg har det på samme måde som Bri," sagde

Hrim, meget forlegent. "Jeg føler også, at jeg simpelt hen ikke kan fortsætte. Men når heste har mennesker på ryggen (med sporer og det hele), bliver de så ofte ikke tvunget til at fortsætte, selv om de også har det, sådan som vi har det nu? Og så opdager de, at de alligevel godt kan. Jeg m-mener burde vi ikke være i stand til at klare om muligt endnu mere nu, hvor vi er fri? For Narnias skyld?" —Hvis der i dette øjeblik havde siddet en tarkan på ryggen af Bri og presset ham til at ride videre, ville han have opdaget, at han kunne have klaret adskillige timers hårdt ridt. Men en af de værste følger af at være slave og blive tvunget til at gøre dit og dat er, at når der ikke længere er nogen, som tvinger en til noget, så vil man opdage, at man næsten har mistet evnen til at tvinge sig selv. Så de blev nødt til at vente, mens Bri spiste og drak—— Klokken må have været næsten elleve om formiddagen, før de omsider begav sig af sted. Og selv da tog Bri det langt mere roligt end den forrige dag. Det var faktisk Hrim, der kom til at bestemme farten, selv om hun var den svageste og mest trætte af de to heste." (s.126-27).

Genkender vi ikke disse ting både i vort eget personlige kristenliv og i menighedens liv? Vi finder det alle svært at våge og holde ud, især når tingene trækker ud, og det for alvor bliver sejt. Det er ikke kun Jesu disciple, der havde svært ved at våge. Det gælder os alle til alle tider, især jo ældre vi bliver, for da er vi tilbøjelige til at mene, at vi har haft vor tørn, nu er det vor tur til at nyde livet.

Fordi kristen tjeneste i sagens natur er frivillig, er det ofte sådan, at vi meget gerne vil, men i praktisk handlen bliver det ikke til så meget, fordi alle andre aktiviteter og interesser, både er nemmere og optager os mere.

"Mangen kaldes en velvillig mand, men hvem kan finde en trofast mand" (Ordsp 20:6). Bri er ikke den eneste, som tæ på målet "tager det langt mere roligt end forrige dag".

C.S.Lewis kender krinkelkroge hos os mennesker som få, og når vi læser fortællingen om Bri og Hrim og Shasta og Aravis, forstår vi godt, hvorfor Det nye Testamente finder det nødvendigt at formane os, og hvorfor disse formaninger har det indhold, de har.

Et nærportræt af

K R I G

En omtale af filmen »Saving Private Ryan«

Steven Spielbergs film "Saving Private Ryan" er en brutalt ærlig skildring af krigens rædsler og ødelæggelser, men samtidig en film, der stiller os alle over for dybe moralske spørgsmål om værdien af det enkelte menneskes liv. En film, der i Spielbergs mesterlige instruktion hylder de soldater, der under 2. verdenskrig gik i døden for at redde verden fra tyranniet, men tillige fokuserer på den høje pris, der måtte betales.

Filmen åbner efter en lille prolog med en halv times lang sekvens fra landgangen på D-dag ved Normandiets kyster i Frankrig. Det er formentlig det bedste filmiske portræt af moderne krig, som hidtil er lavet. Hudflettende realistisk hører og ser vi med hvilken voldsomhed og ødelæggelse granaterne slår ned, maskingeværerne flænses alt levende. For de enkelte soldater vi følger, er stranden et stort kaos og virvar af støj, sand, mudder, skrig, blod og død.

Det er meget barske sekvenser og kan bestemt ikke anbefales for personer, der let bringes i affekt ved sådanne filmscener. Men det er en skildring af krigens realitet og gru, og derfor bliver filmen nødvendigvis voldsom. Man føler sig nærmest tappet for energi efter filmens åbning.

Efter landgangen får filmens hovedperson, kaptajn John Miller, til opgave at redde en soldat ved navn James

AF CARSTEN THOMSEN

saving private ryan

Filmen fik sidste år premiere i Danmark og vandt ved årets Oscar-festival tre priser. Bl.a. fik Steven Spielberg prisen som bedste instruktør. Filmen kan om kort tid lejes på video.

Ryan. Ryans tre andre brødre er alle dræbt i krigen, og nu ønsker det amerikanske forsvarsdepartement at redde den sidste tilbageværende bror og sende ham hjem til hans mor i USA.

Problemet er blot at ingen ved nøjagtig, hvor Ryan befinder sig, så det meste af filmen går med eftersøgningen af den forsvundne soldat.

Et studium af mennesket i krig

De otte personer, man følger i Millers eftersøgnings-delning er meget godt portrætteret. Vi får et indblik i deres kammeratskab, men også deres vidt forskellige følelser og tanker de har under de belastende omstændigheder. Magtesløshed, smerte, frygt, fejhed, hævnthirst, vrede, kærlighed og broderskabets bånd er alle menneskelige følelser, der bringes op til overvejelse.

Især er kaptajn Miller, der med indlevelse er spillet af Tom Hanks, et studium værd. Som leder af delingen prøver han at bevare ro og orden i det kaotiske forløb, en almindelig skolelærer og familiefar, der desperat prøver at bevare sin menneskelighed, selvom han sender folk i den visse død. Vi ser hans stigende bekymring for, hvordan krigens oplevelser vil forandre hans sjæl. "Med hver mand jeg dræber, så føler jeg mig mere og mere væk hjemmefra", reflekterer han. Trods den indre konflikt kæmper han videre med en respekt for sit kald og sin pligt.

I delingen kan vi alle tillige identificere os med soldaten Upham, som er en totalt uerfaren og uforberedt soldat, der længe prøver at skjule sin angst over at kæmpe med i krigen. Hvor forståelig menneskelig er ikke hans reaktion, der får fatale følger, men også bringer ham til et personligt vendepunkt under krigshandlingerne.

Flere anti-krigsfilm udpensler krigens meningsløshed, så vi alle kan stå desillusionerede, demoraliserede og konkludere, at krigen intet formål har, andet end en absurd mængde vold, død og totalt mørke. Krig som helvede på jorden. Sådanne film er der lavet mange af, især om Vietnamkrigen.

Saving Private Ryan er ingen decideret anti-krigsfilm.

Spielbergs mission er højere og mere livsbekræftende. Selv midt i granatregnen får han os til at stille alvorlige spørgsmål om krigens væsen. Filmen undgår desuden at blive endnu en tre timers kulisse for letkøbt underholdning og meningsløs aktion.

Filmanmelderen Robert Ebert fra Sun Times skriver rammende: "Saving Private Ryan" siger komplekse og svære ting om krig, og han gør det med brede, store billeder, med kugler og med kammeratskab. Det er muligt

at udtrykke selv de mest tænksomme ideer i enkle ord og handlinger, og det har Spielberg gjort."

Det amerikanske flag vajer i vinden i starten og slutningen af filmen, og det er ikke blot amerikansk patriotisme, der her henvises til, men mere et universelt symbol Spielberg fremhæver på menneskets frihed og lighed.

Der er håb midt i de tilfældige tab af menneskeliv. Krigen er væmmelig, men undertiden nødvendig, hvis vi vil forsvare og værne om de friheds-idealer vort samfund bygger på.

Hvor meget er et liv værd?

Det uundgåelige spørgsmål kommer, efter gruppen kommer i kamp med tyske soldater: Hvor meget er Ryans liv værd? Ja, vi spørger os selv, hvor meget vort eget liv er værd. Ifølge filmens prolog finder vi ud af, at Ryan bliver reddet, og i filmens sidste scene besvares spørgsmålet, da Ryan 50 år efter befinder sig ved Normandiets kyst igen. Han betragter mindesmærket ved Omaha Beach og vandrer mellem alle de hvide kors på kirkegården. Her ligger de mænd, der gav deres liv, for at han kunne leve. Han siger: "Jeg har levet mit liv så godt jeg kan. Jeg håber i jeres øjne at have fortjent, hvad I har gjort for mig." Han tvivler og henvender sig til konen, som står ved siden af ham. "Sig mig, at jeg har levet et godt liv, at jeg er en god mand." Konen nikker og svarer: "Det er du".

Vi føler, at Ryan ikke er overbevist, og hvordan kan han være det. Hvordan kan man betale sådan en gæld tilbage. Det er umuligt. Ingen af os kan andet end vise taknemmelighed over de liv, der blev givet under 2. verdenskrig for at forsvare et frit Europa.

Spielbergs film bæres af en moralsk vision, vi som kristne godt kan identificere os med.

Den prisbelønnede instruktør har lagt en for ham utilsigtet metafor ind for den stærke refleksion over værdien ved at lægge sit liv ned for andre. Det får os til at tænke på det dyrebare liv, der blev givet på Golgata-højen uden for Jerusalem for 2000 år siden - for at befri os fra den Ondes jerngreb. Dette kan umuligt betales tilbage i gode gerninger. I et godt levet liv. Her gælder det ene at modtage i tro og taknemmelighed.

Uden dette sidste perspektiv vil vi stadig gå utilfredsstillet ud af biografen. Vi må ikke glemme, at Gud havde udtænkt en verden uden krig, vold, mord og død. Men synden kom ind i verden og med dens konsekvenser, hadet, bitterheden og ondskaben. Dette er en del af menneskets livsvilkår, og vil være det, indtil Herren Jesus griber ind og skaber en ny himmel og en ny jord - uden krig.

D E T

SUBJEKTIVE

og skriftens autoritet

Det subjektive, dvs. vort eget jeg, spiller en større rolle end vi måske tror, når vi tolker, bearbejder og anvender Skriften. Under det subjektive medregner vi det kollektive, for vi tænker ofte som en gruppe eller et samfund. Det er ikke udelukkende en dårlig ting, men det er vigtigt, at vi er opmærksom på det, både når det gælder vore egne opfattelser af Bibelens budskab og andres.

I både Det gamle- og Det nye Testamente advares der ofte mod falske profeter og falske lærere. En falsk profet eller en falsk lærer er ikke nødvendigvis en ond person eller et slet menneske, men et menneske, som ophøjer sine egne tanker, ønsker og følelser til Guds ord, således at folket ikke længere kan kende forskel på Guds ord og menneskers tanker (se f.eks. Jer 23:16-17; 21-22; 25-32). Det er altid en alvorlig ting og et stort onde.

Jesu advarsler mod farisæerne (Mark 7:8-13) viser os, at det kan overgå de mest ortodokse. Falske profeter er bestemt ikke noget, den liberale del af kirken har patent på.

Hos de liberale er ordet forstået som Guds åbenbarede ord og sandheder i større eller mindre grad forsvundet, men da den liberale teologi næppe frister nogen af dette blads læsere, vil vi ikke drage den med ind i denne artikel.

Bibelen taler ligefremt

Bibelen insisterer på at *tale ligefremt*. Det betyder ikke, at alt, hvad den siger for os er lige til at forstå, og var det næppe heller altid for dens første læsere. Men når Bibelen taler om de ting, som giver os visdom til frelse og sætter gudsmennesket i stand til at leve ret for Gud, så taler den ligefremt (2 Tim 3:14-16; ApG 20:18-35).

Den har tydeligvis *et centrum* og *en periferi*. Når det gælder centret, er Skriftens budskab klart. Megen vildfarelse og forvirring opstår just fordi det perifere gøres til det centrale, og dermed styres tolkningen af det perifere heller ikke længere af det centrale og i kølvandet på det følger ofte

I de sidste fire nr. har vi behandlet forskellige emner i forhold til Skriftens autoritet (nr. 2-98, 3-98, 4-98 og 1-99). Nu kommer vi tilbage på hovedsporet og vil se på det subjektives betydning i forhold til Skriftens autoritet.

AF LOUIS NIELSEN

vildfarelse, proportionsforvridning og andet ondt.

Hvad man end måtte mene om fænomener, som knytter sig til en forkynner som Rodney Howard-Browne eller til Toronto-oplevelserne, så er disse ting afgjort periferer i forhold til det, som er Guds riges hovedanliggende: At virke for "retfærdighed, fred og glæde i Helligånden, og sådan at tjene Kristus til Guds behag og til agtelse for mennesker og til fred og indbyrdes opbyggelse (Rom 14:17-20). (Karl-Jørgen Helmich omtaler Toronto-bevægelsen i hans udmærkede artikler i Kristent Perspektiv nr. 3 og 4, 1998).

Kirkeligt hierarki og individualisme

Gud ønsker, at *alt hans folk* skal være oplærte, at vi *alle* skal have visdom, indsigt og dømmekraft og alle hjælpe hinanden til at vokse til modenhed (se f.eks. Fil 1:9-11; Kol 1:9-11; 1 Pet 5:10; 2 Pet 3:17-18.) I den proces har menigheden en afgørende plads at udfylde.

alene kan og må tolke Skriften. Det giver traditionen og det kirkelige hierarki en alt for stor magt og pantsætter Skriftens frihed hos kirken. Vi kan heller ikke acceptere den uhammede individualisme, som råder i mange frikirker.

Hvis gudfrygtige og kyndige mennesker og den overvejende del af bibeltro, evangeliske kristne afviser en bestemt tolkning, så er der ikke meget belæg for at tro, at den er sand. I sådanne tilfælde bør vi afvise den og, hvor det ikke drejer sig om vægtige ting, være forbeholdne over for den.

Flere fortolkninger står åbne

Vi må derfor både danne os en selvstændig mening om, hvordan dette og hint sted i Skriften skal forstås og anvendes, og underlægge disse opfattelser under menighedens myndighed. At forstå og tolke Skriften er nemlig i allerhøjeste grad et menighedsanliggende. For at det

Det subjektive er et element, vi må tage alvorligt i vor omgang med Bibelen og i den måde, vore teologiske holdninger opbygges på. Det giver al bibeludlægning et vist præg af ufuldkommenhed, og indgiver i os ydmyghed over for Skriften og sagtmødighed i vor omgang med andre troende.

Det nye Testamente advarer tydeligt mod den "*selvestaltede tydning*" (2 Pet 1:19-21) og mod, at enkeltmenigheder hovmodigt og med overlæg praktiserer noget, som strider mod apostolisk praksis (1 Kor 11:16 og 14:34-36). Denne sidste advarsel er bemærkelsesværdig, da Paulus sædvanligvis indrømmer både den enkelte kristen og menighederne stor frihed.

Det nye Testamente advarer også mod "myter og endeløse stamtavler, som snarere fremmer *spekulationer*, end det tjener Guds frelsesplan, hvor det drejer sig om tro" (1 Tim 1:3-7).

Der er altså brug for en omhyggelig balancegang mellem på den ene side at have oplyste øjne og hjerter (Ef 1:17-19) og på den anden side at undgå, at nogen gør sig til herre over Skriften og misbruger den til at fremme egne formål.

Kristne lader sig desværre ofte løbe over ende af mennesker med stærke meninger og en stærk vilje til at dominere, hvad Det nye Testamente også giver os adskillige eksempler på. Vi behøver bare at tænke på menighederne i Galatien eller i Kolossæ, eller menigheden i Thyatira, som "fandt sig i kvinden Jezabel" (Åb 2:20) eller de lokalmenigheder, som affandt sig med Diotrefes' tyranni (se 3 Joh).

Vi kan ikke følge Romerkirken i dens krav på, at kirken

skulle være muligt for os, sendte Gud sin Søn til os, gav os Helligånden og apostlene, men også menighedens lærere og ledere, der er udrustet af Helligånden med de nødvendige nådegaver.

Desværre er kirken splittet, også ofte splittet omkring vitale aspekter af troens indhold, så det er ofte vanskeligt at pege på en endelig autoritativ udlægning selv mellem mennesker med bibeltro observans. Det føles som et stort minus, især i forvirrede tider som vor egen, hvor "Herrens ord kun er sparsomt", og hvor der står "Ikabod!" skrevet over mange af vore kirker og menigheder (se 1 Sam 3:1 og 4:19-22).

I flere spørgsmål har Skriften lagt brikkerne sådan, at de kan lægges sammen på flere måder - flere fortolkningsmåder står åbne. Det gælder f.eks. om endetidslære, om Åndens gaver og om menighedens og menighedslivets opbygning og praksis. I de tilfælde må vi respektere hinandens afvigelser og holde fred i kærlighed, idet vi lægger mere vægt på fællesskab og enhed i Kristi legeme end på at være enige om enhver detalje.

Enighed i de fundamentale sandheder

Jamen er der da overhovedet længere noget, som kan siges at binde hele den kristne kirke sammen?

Det spørgsmål forstår vi meget godt.

Bekendelsen til den ene Gud, Himmelen og jordens skaber, alles Gud og alles Herre, *må* alle, som vil kaldes kristne have. Ligeledes bekendelsen til den ene Herre, Jesus Kristus, Guds Søn, kommet i kød, død og begravet og opstanden *må* alle, som kalder sig kristne, have (Rom 10:9-11; 1 Kor 8:6 og Fil 2:6-10). Ellers er der overhovedet ikke tale om kirken (se Matt 16:16-19).

Men desværre er situationen i kirken ofte så uoverskuelig og forvirret, at man ikke altid føler, at det, som klart bør være underforstået hos alle, som kalder sig "kirke" eller "menighed" også klart forkyndes, læres og praktiseres.

Derfor er kirken også mere åben end ønskeligt er, og mange tanker, som er helt fremmede for evangeliet trænger sig ind i kirken. Man kommer ofte godt af sted med at lære afvigende ting, og i nogle tilfælde forførende ting. For det begreb, man kalder "læretugt" er et nærmest uartigt ord i vore dages politisk korrekte samfund og politisk korrekte kirke.

Farligt at være "superåndelig"

Især er det svært for os at forstå, at ordet "*åndelig*" ikke nødvendigvis er et plusord. Vi må aldrig uden videre

gang til kristendommen er. Den er altid *yderst subjektiv*, men på en underlig måde. For på en måde er den anti-autoritær og samtidig ligger den så meget under for nogle bestemte supermenneskers oplevelser og magt over tingene, at den bliver ekstrem manipulerende, underlæggende og tyrannisk.

Vor tids frasigen sig autoritet og autoriteter gør den samtidig yderst åben for alle hånd manipulationer og tyranniske menneskers magtudøvelse.

Sand kristendom er antikult

Evangeliet har myndighed, og evangeliets tjeneste er en tjeneste med myndighed, men det er en myndighed, som åbner for friheden, sådan som Jesus selv siger: "Hvis Menneskesønnen får gjort jer fri, skal I være virkelig fri". Guds sandheder åbner altid for friheden, for Jesus siger: "I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie" (Joh 8:32).

En kristen leder, som lever op til nytestamentlig standard, vil aldrig binde mennesker til sig (jvf Gal 4:17). Derfor er sand kristendom altid antikult. Men meget af tidens kristendom er kult. Det er bestemte navne, som markedsføres og markedsføres på sådan en måde, at vi

En kristen leder, som lever op til nytestamentlig standard,
vil aldrig binde mennesker til sig.
Derfor er sand kristendom altid antikult.

lade "*åndelig*" fungere som et adjektiv for "Hellig-ånden". Der er mange "*åndelige ting*" og "*åndelige sandheder*", som er endda meget "*kødelige*", dvs. de kommer fra mennesket og er underlagt dets vilje.

Der er ikke en del af os, som ikke er underlagt syndens herredømme. Vor ånd er lige så meget falden, som vor sjæl og vor krop. Vi er skabt i Guds billede, men vi er også skabt af jord, og det har aldrig været Guds vilje, at vi skal være som Gud, eller at vi skal kunne sige os fri af de vilkår, som nu en gang hører til det at være skabt.

Engang vil Gud i nåde forvandle alle, som tror på Jesus Kristus til at være ham lig, men det betyder stadigvæk ikke, at vi bliver som Gud. Vi forbliver også i den nye skabelse, skabninger. Dette er radikalt anderledes end i New Age, hvor forskellen mellem det guddommelige og det menneskelige ikke er så skarp, og hvor den endelige forløsning består i en sammensmeltning mellem Gud og mennesket. Det betyder i virkeligheden, at både Gud og mennesket har mistet sin identitet.

Allerede Paulus' breve til Korintherne afslører, hvor kødelig og hvor farlig denne superåndelige og falske til-

skal tro, at Guds kraft uundgåeligt må følge disse navne, som om det på forhånd kan garanteres, at fordi den og den er her, vil der ske usædvanlige ting.

Det er også de kendte personligheder, vi fører frem som eksponenter for kristendommen. Knap har man hørt om en eller anden musiker, skuespiller, forretningsmand eller sportshelt, at han eller hun er blevet kristen, før der trækkes urimelige veksler på vedkommende som fortaler for kristendommen.

Det hænder ikke så sjældent, at sådanne kommer til at sige ting, som er helt ved siden af nytestamentlig kristendom som f.eks. da den engelske landsholdstræner Glen Hoddle offentlig udtalte sin tro på reinkarnationen. Glen Hoddle går for at være kristen, har været medlem af en evangelikal kirke, men har desværre på det sidste ladet sig påvirke i spiritistisk, buddhistisk og hinduistisk retning (ifølge "Evangelicals Now", marts 1999). Glen Hoddle er et kendt, men tragisk eksempel på mange, som ved siden af kristentroen også er åbne for alt muligt andet. Et eksempel på, hvad der kan ske, når det individuelle og det subjektive får alt for stor magt i kirken.

En mangfoldig skabning

Men det subjektive er ikke altid en dårlig ting. På mange måder er det *naturligt, uundgåeligt og godt*. Gud har givet os hver sit særlige præg, og vi ærer ikke vor Skaber ved at undertrykke det eller ved at optræde som en anden, end den vi er. Jeremias er ikke Ezekiel og Ezekiel ikke Esajas, men alle taler de Herrens ord, og alle underlægger de sig Herrens ord.

Paulus er igen meget forskellig fra Jakob, som igen er meget forskellig fra Peter. Men alle tre er Kristi apostle. Barnabas' måde at håndtere problemet med Markus på var meget forskelligt fra Paulus'.

Hver især bringer vi noget individuelt med os til opbyggelse og velsignelse for menigheden. Og alt tyder på, at vi bringer vor individualitet med os til Himmelen, når vi engang kommer der. Og fordi vi er så forskellige, vil Skriften også appellere forskelligt til os. Nogle steder i Bibelen vil således tale stærkere til nogle af os end til andre og omvendt. På denne måde bliver der mulighed for *mangfoldighed* i menighedens fælles oplevelse af Guds ord, og just mangfoldighed præger Guds gerning og åbenbarer hans visdom.

Skriften appellerer forskelligt til os

Hver har vi også vort eget temperament. Nogle af os synger helst i dur, medens mol for andre er den foretrukne toneart. Nogle hører mest det alvorstunge i Bibelens tale og påminder os om kristenlivets mange alvorlige sider. Andre, som har et lysere sind, tænder mest på Bibelens glædesfyldte toner. Nogle af os opfatter bedst i billeder, andre evner at følge en logisk struktur og opbygge en teologi, der følger en logisk struktur. Nogle fascineres af

detaljen og arbejder indgående med detaljen, andre skaber det større overblik.

Det er derfor Gud i sin visdom har sat os sammen med andre, så vi gensidigt kan opbygge, styrke, formane og opmuntre hinanden. Skriften selv indeholder alle disse forskellige elementer og som ingen menighed kan opbygges bare ved at lytte til det alvorstunge i Skriften, lige så lidt kan den opbygges bare ved det glade og lette. På samme måde underviser Bibelen os både gennem sit billedunivers som gennem sine strukturerede, logiske ræsonnementer.

Ydmyghed over for Skriften

Det subjektive er et element, vi må tage alvorligt i vor omgang med Bibelen og i den måde, vore teologiske holdninger og overbevisninger opbygges på. Det giver al bibeludlægning og al teologisk lærdom et vist præg af ufuldkommenhed og skrøbelighed, som bør indgive os ydmyghed i vor omgang med Skriften og sagtnodighed i vor omgang med andre troende. Vi må altid underlægge vort jeg Guds vilje. Vore personlige ønsker, drifter og ambitioner må aldrig være drivkraften i den måde, vi omgås Bibelen på og udlægger den på. Vi skal også altid huske, at vi er sat til at tjene de andre, ikke til at herske over dem; vi er sat til at lede dem til Kristus, ikke til at knytte dem til os eller manipulere dem til at mene og gøre og føle som vi.

Vi må selv ransage Skriften og leve vort liv efter Skriftens inspiration og efter dens anvisninger, men vi må aldrig glemme, at vi hører til i Guds menighed, og at vor tolkning af Skriften og vor anvendelse af den bør ske i samklang med menighedens forståelse, tolkning og anvendelse af den.

Perspektiv Bibelskole Seminar

**Tema: Jesu Krisit genkomst, del 2 -
Hvad betyder det for vores livsførelse?**

Tid: 29. maj i København og 5. juni i Odense. Begge steder: 9:30-16:00

Sted: København: Nazarærens Kirke, Højnæsvej 60, Rødovre

Odense: LMs lokaler, Vesterbro 9B, Odense Centrum

**Pris: 50 kr. (dækker studiematr. og frokost) Gratis for
medlemmer af Perspektiv Bibelskole.**

**Tilmelding til : Svend Straarup tlf. 44 91 16 41 eller
Joyce Deeks, tlf. 66 11 73 21**

Jesus og Ånden

Flere pinsekarismatikere tilskriver Helligånden så stor betydning i den kristnes liv, at Jesu værk i os kommer til at stå i baggrunden eller risikerer helt at forsvinde. Det er en farlig tendens og beror på en forkert opfattelse af forholdet mellem Jesus og Ånden.

AF KARL-JØRGEN HELMICH

Det centrale i vores kristne tro er en korrekt bibelsk erkendelse af den treenige Gud. Enhver læremæssig misforståelse og falsk lære har sit udgangspunkt i en forkert lære om Faderen, Sønnen og Helligånden. Derimod fører en afbalanceret opfattelse af de tre personer i guddommen til en sund tro i alle øvrige aspekter af vores kristenliv.

I denne artikel vil vi give en mere klar opfattelse af forholdet mellem Jesus Kristus og Helligånden på baggrund af megen pinsekarismatisk forkyndelse. Velorienterede bibellærere fra især Assemblies of God går fuldt ind for de to gamle trosbekendelser: *Den nikænske* og *athanasian-ske Trosbekendelse*. Men mange pinsekarismatiske kristne, herunder forkyndere, har ikke samme holdning til de to bekendelser.

Problemet opstår, når man fokuserer så meget på Helligånden, at Faderen fortabes meget i baggrunden, og Jesus næsten er helt borte. Eller hvis man sætter Ånden i forhold til Faderen, uden at Jesus er mere inde i billedet, end at han frelser ved kristenlivets begyndelse, hvorefter hans gerning i den kristne sættes ud af kraft.

Forholdet mellem Kristus og Helligånden bør beskrives ud fra en sober udlægning af centrale nytestamentlige tekster. Desuden er de nævnte trosbekendelser en stor hjælp til en nøje præcisering. Inden for disse teologiske rammer bør emnet ses.

Helligånden udgår fra Faderen og Sønnen.

I de fire evangelier står der: *Han (Jesus) skal døbe jer med Helligånden og ild*¹. I det tætte forhold mellem Kristus og Ånden har Jesus initiativet som den, der døber med Helligånden.

Forholdet mellem de tre personer i én Gud fremgår tydeligt i Peters pinseprædiken: *Han (Jesus) er ophøjet til Guds højre hånd og har fra Faderen fået Helligånden som lovet, og den har han nu udgydt*². ... Så skal da hele Israels hus vide for vist, at den Jesus, som I har korsfæstet, har Gud gjort både til Herre og til Kristus³. Apostelen knytter her ophøjelsen af Jesus som Herre og Kristus nøje sammen med, at Jesus også udgyder Helligånden. Jesus er den aktive, hvad angår Åndens udgydelse. Peters ord falder sammen med evangeliernes vidnesbyrd om, at Jesus døber med Helligånden.

Helligåndens ægte vidnesbyrd gennem en kristen bliver derfor, at Jesus ER Herre. 1 Kor 12:3b. Det stemmer overens med kendsgerningen på pinsedag, at Jesus er gjort til både Herre og Kristus.

Paulus gengiver samme bekendelse: *Derfor har Gud højt ophøjet ham (Jesus) og skænket ham navnet over alle navne, for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden, og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære*⁴.

Jeg kommer til jer

Enheden mellem Jesus og Helligånden kommer frem i følgende løfte angående pinsedag: *Jeg vil ikke efterlade jer faderløse; jeg kommer til jer*⁵. At Helligånden kommer er ensbetydende med, at Jesus selv kommer. Der er dog ikke tale om en identitet, men om en tæt enhed. Jesu nærhed og Åndens nærhed er to sider af samme sag: *Immanuel - det betyder: Gud med os*⁶. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende⁷. Herren er nær⁸.

En del pinsekarismatikere skelner mellem to ting: Jesus er i himlen, og Helligånden er nede hos os, derfor er det naturligt at bede til Ånden, som er her. Denne konklusion er på ovennævnte baggrund forkert. Ganske vist siger Den nikænske Trosbekendelse, at Helligånden »tilbedes«. Men i NT finder vi ingen praksis af at bede til Helligånden, men derimod til Gud og/eller til Jesus.

Den nævnte misforståelse er en del af den tredje bølges teologi. (Se tidl. nr. af Kristent Perspektiv, hvor de tre bølger i den pinsekarismatiske bevægelse bliver gennemgået).

Sprogligt ejefald

Jesus og Ånden er to selvstændige personer i den ene Gud. Alligevel ser vi nogen gange, at Jesus og Ånden knyttes sprogligt sammen i ejefald: Kristi Ånd virker allerede i Det gamle Testaments tid (1 Pet 1:11); "Guds ånd" står parallelt med "Kristi ånd" (Rom 8:11).

Og fordi I er børn, har Gud sendt sin søns ånd i vore hjerter, og den råber: Abba, fader!⁹ Her nævnes Den treenige Gud. Desuden knyttes ejestødordet 'sin' (dvs. Guds) til ejefaldet 'søns ånd', der i sig selv udtrykker det særlig tætte forhold mellem Sønnen og Ånden.

Troslivet og forkyndelse i praksis

Vi bør i vor bevidsthed finde en balance mellem Jesus og Ånden som to selvstændige personer i den ene Gud, men dog i praksis ikke sætte et stort skel imellem dem. Nogle eksempler.

*I ham (Kristus) blev også I, da I kom til tro, beseglet med forjættelsens hellige ånd. 'I ham' (Kristus er sfæren) er ensbetydende med 'beseglet med forjættelsens hellige ånd'*¹⁰. Der er altså en dyb enhed mellem de to personer.

Paulus nævner også enheden i det modsatte tilfælde: *Den, der ikke har Kristi ånd, hører ikke ham til*¹¹. Vender vi udsagnet om, betyder det: at høre Jesus til er ensbetydende med at have 'Kristi ånd'.

At Kristus ved troen bor i vore hjerter (Ef 3:17a) og at lade sig fylde af Ånden (Ef 5:18b) er to sider af samme sag. Ofte glemmer man i forkyndelsen sammenhængen mellem at lade sig fylde af Ånden og at gøre Jesus Kristus til Herre over alle aspekter i sit liv. At Jesus bliver Herre i vores liv er netop Åndens praktiske mål med vor helliggørelse (1 Kor 12:3b).

At vandre i Ånden¹² betyder helt praktisk at tage Jesus ved hånden og vandre med ham gennem livet. Det svarer til afsnittet om Enok i Det gamle Testamente, hvor der står, at "Han vandrede med Gud"¹³.

Åndens opgaver

*Når Talsmanden kommer, som jeg vil sende til jer fra Faderen, sandhedens ånd, som udgår fra Faderen, skal han vidne om mig*¹⁴. Her ser vi omtrent samme formulering som i ApG

Den nikænske Trosbekendelse

Uddrag - fra 451: Jeg tror på ... " Helligånden, som er Herre, og som levendegør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen, som har talt ved profeterne."

Den nikænske Trosbekendelse blev til på et koncil i Nikæa i Lilleasien i 325 og på et koncil i Konstantinopel i 381. Indholdet blev stadfæstet i Kalkedon i 451. Bekendelsen blev til, fordi man ville afvise arianismen, som stammede fra præsten Arius og hans tilhængere. De ville vogte Guds absolutte ophøjethed over verden og anerkendte derfor ikke Jesus Kristus som Gud. Som »sønnen« var han ringere end Faderen. Desuden fornægtede de Helligåndens guddommelighed.

Den athanasianske Trosbekendelse

Uddrag - sandsynligvis fra 400-tallet

3. Men den katolske tro er denne: at vi ærer én Gud i tre personer og tre personer i enhed,
4. og vi sammenblander ikke personerne og adskiller ikke Guds væsen.
5. Faderens, Sønnens og Helligåndens personer er nemlig forskellige;
6. Men Faderens og Sønnens og Helligåndens guddom er én, af samme ære, af lige evig majestæt.
7. Som Faderen er, sådan er Sønnen og sådan er Helligånden.
15. Således er Faderen Gud, Sønnen er Gud og Helligånden er Gud,
16. og dog er der ikke tre guder, men én Gud.
22. Helligånden er af Faderen og Sønnen, ikke gjort eller skabt eller født, men udgående ('fremgår' eller 'udgår' fra Faderen og Sønnen).
24. Og i denne treenighed er intet tidligere eller senere, intet større eller mindre,
25. men alle tre personer er lige evige med hinanden og lige i forhold til hinanden.

2:31. Ånden udgår fra Faderen, og Sønnen sender Ånden til de kristne. *Han (Talsmanden) skal herliggøre mig, for han skal tage af mit og forkynde det for jer. Alt, hvad Faderen har, er mit*¹⁵.

Talsmandens opgave er meget præcis: Han skal vidne om Jesus - han skal herliggøre Jesus. Det må indebære, at

han i mindre omfang vidner om og herliggør sig selv, men derimod taler meget om Jesus, maler os ham for øje, gør ham stor og gør ham til centrum i vores tro. Hvis det er Helligåndens gerning i os vil alt andet i vores tro, hvor betydningsfuldt det end er, underordne sig personen Jesus Kristus. Derved bliver alt det, Jesus har sagt i evangelierne og gennem forfatterne til de øvrige nytestamentlige skrifter, målestok for, hvad der er vigtigt i kristenlivet og i forkyndelsen.

Hvis der tales så meget om Ånden, at der kun levnes meget lidt plads til forkyndelsen om Jesus, er der fare for, at Ånden ikke står bag det.

Forkert

Nogle kristne tilskriver Jesus frelsen, men de øvrige dele af kristenlivet tilskriver de udelukkende Ådens komme. Det står i modsætning til Ådens væsen, der jo netop er at gøre Jesu ord og værk levende for os. Det fører i den enkeltes trosliv til, at frelsen indskrænkes til kun at betyde syndstilgivelse og forsoning. Alt andet i kristenlivet fås ved at bede Ånden om det. Det er en "skævvridning" og Jesus "skubbes ud på et sidespor". Frelsen, som er et 'paraplybegreb' for hele kristenlivets herligheder, tømmes for alt, bortset fra redning fra fortabelse. Alt det øvrige tillægges Ådens virke¹⁶.

Følgende bemærkning fra en prædiken er et typisk eksempel. Der blev talt om noget vigtigt i kristenlivet, og så tilføjer forkynderen: »Det kan Helligånden gøre langt bedre end Jesus.« Det er en farlig misforståelse, som kommer fra den tredje bølge, og som står i modsætning til versene (vist i næste afsnit), hvor hele kristenlivets samlede velsignelse tilskrives Jesus. Dermed får Herren Jesus den allerstørste betydning for os, og Ånden kaster lys over netop det.

Følgende vers uddyber det:

Det er alt sammen kun en skygge af det, der skulle komme, men *sagen selv* kom med Kristus.

Kol 2:17 (1948 ov.)

For i ham bor *hele guddomsfylden* i kød og blod, og i ham, som er hoved for al magt og myndighed, er I blevet fyldt med den.

Kol. 2:9-10a

Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, som i *Kristus* har velsignet os med *al himlens åndelige velsignelse*.

Ef. 1:3

Alt, hvad der behøves til liv og guds frygt, har hans guddommelige kraft skænket os gennem erkendelsen af ham, der kaldte os med sin herlighed og styrke; og dermed har han også skænket os sine store, dyrebare løfter.

2. Pet. 1:3-4a

Til sidst

Professor Fee¹⁷ har ret i, at kirken i praksis ofte har fremtrådt med troen på en to-enig Gud (Gud og Kristus) i stedet for på en treenig Gud, hvor der tales meget om Jesus og næsten lige så meget om Ånden.

Alle pietistiske, helliggørelses- og pinsekarismatiske bevægelser har ned gennem kirkehistorien just villet genindføre det dybt personlige forhold til Gud og Sønnen ved Ådens liflige og kraftfulde hjælp! Vækkelsesbevægelserne har hele tiden mindet kirken om, at Ånden »æres tillige med Faderen og Sønnen« .

Men vi må samtidig blive bevaret fra den for tiden forkerte tendens til at understrege Ånden så meget, så det bliver på bekostning af Faderen og især af Sønnen!

Ansaret er vores.

Noter:

1. Matt 3:11b; men også Mark 1:8, Luk 3:16b, Joh 1:33b.
2. ApG 2:33.
3. ApG 2:36.
4. Fra sidste del af bekendelses- og tilbedelseshymnen, Fil 2:9-11. Denne kendsgerning bliver synlig i sin fulde udstrækning i Åb 12:10.
5. Joh 14:18.
6. Matt 1:23b.
7. Matt 28:20b.
8. Fil 4:5b.
9. Gal 4:6.
10. Ef 1:13b.
11. Rom 8:9b.
12. Gal 5:16a (1948 overs.).
13. 1 Mos 5:22 og 24a.
14. Joh 15:26.
15. Joh 16:14-15a.
16. Især i følgende situationer virker og tildeler Ånden vigtige sandheder: Når der er lovsangsindslag i et møde, når forsamlingen henrykkes i sang i Ånden, når der lyder et profetisk ord fra Ånden om at nu kan man åbne sig for det og det ... , når nogle kristne lægger hænderne på en troende som kommer frem til platformen for at vise sit behov for at modtage det og det.
17. Gordon D. Fee, prof. i New Testament Studies ved Regent College i Canada, kendt udlægger af Paulus' breve, samt pinseven.

Kristent Perspektiv udgives af Perspektiv Bibelskole. Sekretariatet v. Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV. Redaktion: **Carsten Thomsen** (ansv. red), Hvidbjergvej 9, 1th, 2720 Vanløse, e-mail: ct1@image.dk, tlf. 38 71 25 74, **Louis Nielsen**, Lungstedløkken 2, 5250 Odense SV, tlf: 65 96 38 37, **Karl-Jørgen Helmich**, Østergade 51, Trolldhede, 6920 Videbæk, tlf: 97 19 44 82. Bladet udgives 4 gange om året. Det udsendes gratis til studerende på Perspektiv Bibelskole. Årsabonnement: 75 kr.